

## Κ. Παλαμάς, *Θάνατος Παλληκαριού*, σελ. *Ανθολογίου 37-51*

με έμφαση στις σελίδες 40, [16] του κειμένου. Προσοχή στην τελευταία παράγραφο **Ο Μήτρος ο Ρουμελιώτης ήταν αληθινό παλληκάρι [...]**. Στην ίδια σελίδα [17] του κειμένου, πριν από την παράγραφο *Εκεί τον είδε η Φροσύνη του Σεβδά...* το απόσπασμα **ο Μήτρος, ο φουστανελλοφορεμένος, όπως πήγαιναν κι άλλοι πανηγυριώτες.... μέχρι και την τελευταία πρόταση [...] στο πανηγύρι τα' Άη Λια, όχι τόσο για το πανηγύρι, όσο για το χορευτή.** Στα παραπάνω αποσπάσματα διακρίνεται η πρόθεση του Παλαμά να συνθέσει ένα ποιητικό λόγο και αυτό καταδεικνύεται από την παρατακτική σύνθεση / ασύνδετο σχήμα και από τις επιδράσεις που έχει από τις παρακάτω παραλογές (δημοτικό τραγούδι):

### **ΝΑ ΜΝΗΜΟΝΕΥΘΟΥΝ ΟΙ ΤΙΤΑΟΙ**

#### 1. *Η ΜΑΝΑ ΤΟΥ ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΥ* [Απόσπασμα]

*Όλες οι μάνες τα παιδιά, όλες ευκές τους δίνουν,  
και μια μάνα, κακή μάνα το γιο της καταριέται.  
Διώξε με, μάνα, διώξε με, με ζύλα με λιθάρια,  
για να με πάρει το κακό κ' η εντροπή του κόσμου,  
να σφίξω τα ματάκια μου, να φύγω από μπροστά σου.  
Να πάω κ' εγώ με τα πουλιά και με τα χελιδόνια,  
τα χελιδόνια να γυρνούν κ' εγώ να μη γυρίζω.  
Θα κάμεις χρόνους να με ιδείς, καιρούς να μ' απάντησης.  
Θα αρθούνε, μάνα μου, οι γιορτές, οι μεγαλοβδομάδες,  
θα πάς μέσα 'ς την εκκλησιά με την καρδιά καμένη,  
θα ιδείς τις νιες, θα ιδείς τους νιους, θα ιδείς τα παλικάρια,  
και θα στραφείς 'ς τη μια μεριά, και θα στραφείς 'ς την άλλη,  
θα βρεις τον τόπο μου αδειανό και 'ς το στασίδι μου άλλον,  
θα σ' έρθει δίψα 'ς την καρδιά και κάψα μέσ' 'ς ταχείλι,  
θα θολωθούν τα μάτια σου τηράγοντα τις στράτες,  
και θα στεγνώσει η γλώσσα σου ρωτώντας τους διαβάτες:  
"Διαβάτες, πού διαβαίνετε, περάτες, πού περνάτε,  
μην είδετε το γιούλη μου, το μοναχό παιδί μου;  
-Κι' ανίσως κι' αν τον είδαμε, μαύρη ορφανή μανούλα,  
πούθε να τον γνωρίσουμε; για πες μας τα σημάδια.  
-Ψηλό λιγνό έχει το κορμί, ίσιο σαν κυπαρίσσι,  
σα δυο βουνά είναι οι πλάτες του, σαν κάστρο η κεφαλή του,  
σα νερατζούλα φουντωτή φουντώνουν τα μαλλιά του.  
-Εψές προψές τον είδαμε 'ς τον άμμο ξαπλωμένο,  
είχε τα θύκια πάπλωμα και τους αφρούς σεντόνι,  
τα χοχλιδάκια του γιαλού είχε για προσκεφάλι.*

Στη σελίδα 17 του κειμένου υπάρχει επίδραση από τις παραλογές *Ο θάνατος του Διγενή, Του λεβέντη και του Χάρου και Του Χάρου και του Νιου*

#### 2. *Ο θάνατος του Διγενή* [Απόσπασμα]

*Βουνά και κάμπους έδειρα, βουνά και καταράχια,  
νυχτιές χωρίς αστροφεγγιά, νυχτιές χωρίς φεγγάρι.  
Και τόσα χρόνια πού ζησα δω 'ς τον απάνου κόσμο*

κανένα δε φοβήθηκα από τους αντρειωμένους.  
Τώρα είδα έναν ξυπόλυτο και λαμπροφορεμένο,  
πόχει του ρίσου τα πλουμιά, της αστραπής τα μάτια,  
με κράζει να παλέψουμε σε μαρμαρένια αλώνια  
κι' όποιος νικήσει από τους δυο να παίρνει την ψυχή του."  
Κ' επήγαν κ' επαλέψανε 'ς τα μαρμαρένια αλώνια,  
κι' όθε χτυπάει ο Διγενής, το αίμα αυλάκι κάνει,  
κι' όθε χτυπάει ό Χάροντας, το αίμα τάφρο κάνει.

#### **ΤΟΥ ΛΕΒΕΝΤΗ ΚΑΙ ΤΟΥ ΧΑΡΟΥ [Απόσπασμα]**

εβέντης ερροβόλαγε από τα κορφοβούνια,  
ε το μαντήλι 'ς το λαιμό, το βαροκεντημένο.  
ίχε το φέσι του στραβά και τα μαλλιά κλωσμένα,  
'έστριφτε το μουστάκι του και ψιλοτραγουδούσε.  
ι' ό Χάρος τον αγνάντεψε από ψήλη ραχούλα,  
χρτέρι πάει και τόβαλε 'ς ένα στενό σοκάκι.  
Ίεια σου, χαρά σου, Χάροντα. - Καλό 'ς το το λεβέντη.  
εβέντη μ', πούθεν έρχεσαι, λεβέντη μ', πού πηγαίνεις;  
Άπό τη μάντρα μου έρχομαι, 'ς το σπίτι μου πηγαίνω.  
Ίάου να πάρω το ψωμί και πίσω να γυρίσω.  
Ιεβέντη μ', μ' έστειλε ο Θεός, να πάρω την ψυχή σου.  
Χωρίς ανάγκη κι' αρρωστιά ψυχή δεν παραδίνω.  
Ίον' έβγα να παλέψουμε σε μαρμαρένιο αλώνι,  
'α με νικήσεις, Χάροντα, να πάρεις την ψυχή μου,  
'α σε νικήσω πάλι εγώ, πήγαινε 'ς το καλό σου."

#### **ΤΟΥ ΧΑΡΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΝΙΟΥ [Απόσπασμα]**

Μα ο Χάροντας επέρασε κ' ήτονε μανισμένος.  
Έβγαλε, νιε, τα ρούχα σου και θέσε τάρματά σου,  
δέσε τα χέρια σου σταυρό, να πάρω τη ψυχή σου.  
-Δε βγάνω γω τα ρούχα μου, δε θέτω τάρματά μου,

μηδέ τα χέρια μου σταυρό, να πάρεις τη ψυχή μου.  
Μ' άντρας εσύ, άντρας κ' εγώ, κ' οι δυο καλ' αντρωμένοι,  
κι' άντε να πα απαλαίψωμε 'ς το σιδερόν αλώνι,  
να μη ραΐσουν τα βουνά και να χαλάσει η χώρα."

Σελίδα 49 του *Ανθολογίου*, [34] του κειμένου, από την παράγραφο «Άχ! Ωραία νιάτα που θα φάη η γης!»... μέχρι και σελίδα 35 κειμένου «Δε θέλω να πεθάνω μοναχικά κόσμο θέλω [...] να μη κόσμος μέσα». Για το απόσπασμα αυτό (σελίδα 49) βλ. επίδραση από τον Ch. Baudelaire, “Spleen LXXVII”, *Les Fleurs du Mal* [=Τα Άνθη του Κακού], όπου ο ποιητής βλέπει το στολισμένο με άνθη κρεβάτι επάνω στο οποίο κείται άρρωστος, να μεταμορφώνεται σε τάφο και γύρω γυναίκες να φροντίζουν τον σκελετό του, γιατί θέλει να δει τι θα κάνουν οι γύρω του, όταν πεθάνει.

Ο *Θάνατος Παλληκαριού* πρόκειται για ηθογραφία (1901) της οποίας η δομή βασίζεται στην *εγελιανή* (Fr. Hegel) *σύνθεση* = *θέση* – *αντίθεση* – *σύνθεση*. Το διήγημα είναι γεμάτο αντιθέσεις με κορυφαία την αντίθεση ανάμεσα στην *επιστήμη*

(γιατρός) και στη **λαϊκή παράδοση** (μαγεία, κομπογιαννίτες θεράποντες).  
Χαρακτηρίζεται ως ποιητική πρόζα.